

Hallo allemaal! Dit is Een Beetje Nederlands, de podcast voor mensen die Nederlands leren. Mijn naam is Robin en de aflevering van vandaag gaat over Mata Hari. De tekst van deze aflevering kan je meelezen op de website, www.eenbeetjenederlands.nl. Ook als je vragen of opmerkingen hebt over deze aflevering, kan je ze naar mij sturen op de website. In de shownotes staat een link naar de website.

Deze podcast wordt mede mogelijk gemaakt door de Vrienden van de Podcast. Bedankt aan alle donateurs die al een donatie hebben gedaan! Wil je ook Vriend van de Podcast worden? In de shownotes vind je een link met meer informatie.

Nu, door met de podcast.

Vandaag ga ik het verhaal vertellen dat al meer dan een eeuw mensen fascineert. Een femme fatale, die bekend werd door haar exotische dansen in Parijs, en beroemd door haar werk als spion tijdens de Eerste Wereldoorlog. Haar leven was niet altijd makkelijk, ze kende hoge pieken en diepe dalen. Van haar geboorte in Friesland tot haar opkomst als beroemde danseres in de stad van de liefde. Tot haar arrestatie en executie als spion - terecht of werd ze in de val gelokt? We kijken ook naar hoe haar verhaal in de loop der jaren is verteld en hoe het beeld van haar in de populaire cultuur is veranderd. We duiken in de geheimen en mysteries van het turbulente leven van Mata Hari.

Mata Hari werd in 1876, bijna 150 jaar geleden, geboren als Margaretha Zelle. Ze is geboren in Leeuwarden, in de provincie Friesland. Haar ouders waren behoorlijk rijk: haar vader was ondernemer en haar moeder kwam uit een rijke familie. Maar het leven van Margaretha bleef niet lang gelukkig: haar vader ging failliet en haar ouders scheidden toen ze nog jong was.

Al vroeg moest Margaretha op eigen benen staan, voor zichzelf zorgen. Toen ze 18 was, reageerde ze op een advertentie in de krant, van een 38-jarige soldaat die op zoek was naar een relatie. Die soldaat, Rudolph MacLeod, was op verlof uit Nederlands Indië, wat tegenwoordig Indonesië is. Ze ontmoetten elkaar in Amsterdam, verloofden zich een week later en waren hetzelfde jaar al getrouwd. Margaretha ging met haar 20 jaar oudere echtgenoot mee naar Nederlands Indië.

In Indië kwam ze voor het eerst in aanraking met de Indische cultuur. Margaretha bestudeerde de lokale tradities en cultuur, vooral het theater en de manier van dansen. Ze ging ook voor het eerst zelf optreden, hierbij gebruikte ze voor het eerst haar artiestennaam Mata Hari. Mata Hari betekent zon in het Maleis.

Margaretha en Rudolph kregen samen twee kinderen, maar hun huwelijk was ongelukkig en ze scheidden in 1902. Na de scheiding van haar man kiest ze voor haar eigen toekomst en verhuist ze naar Parijs, waar ze zichzelf opnieuw uitvond als Mata Hari. Ze zou voortaan alleen nog die naam gebruiken.

Om geld te verdienen ging ze optreden als danseres. Haar act bestond uit een aantal exotische dansen, die ze geleerd had in Indië. Om haar act interessanter te maken deed ze alsof ze een Javaanse prinses was.

Aan het begin van de twintigste eeuw was alles dat met Oosterse culturen te maken had nog erg bijzonder in Europa en vooral bij hogere kringen populair. De dansen van Mata Hari vielen in de smaak en ze werd al snel succesvol. Mata Hari had zichzelf opgewerkt tot de

high society in Parijs en leefde in rijkdom. Onder haar aanbidders zaten onder anderen Franse politici en hoge militairen.

In januari 1914 vertrok Mata Hari naar Berlijn, waar ze een theatervoorstelling had. Ook in Berlijn was Mata Hari veel in het gezelschap van hoge politici en militairen te vinden. Maar datzelfde jaar brak de Eerste Wereldoorlog uit en vluchtte ze zo snel mogelijk naar Den Haag. Ook financieel had Mata Hari problemen, ze kon niet bij haar geld in Duitsland. In Den Haag is ze in 1916 voor het eerst benaderd om voor de Duitsers spionnenwerk te doen. Ze kreeg geld van de Duitse geheime dienst en een schuilnaam: Spionne H21. Het is onduidelijk of ze ook echt waardevolle informatie aan de Duitsers heeft gegeven. Later in het jaar vertrok Mata Hari met een schip naar Frankrijk, waar ze haar diensten als spion aan de Franse geheime dienst aanbood. Nederland was neutraal in de Eerste Wereldoorlog, wat betekende dat Nederlanders vrij konden reizen door Europa. Dat is voor een spion natuurlijk handig. Maar de Fransen vertrouwden haar niet en hielden haar in de gaten.

Een jaar later werd Mata Hari gearresteerd in Parijs, op verdenking van spionage. Ze ontkennde dat ze als spion had gewerkt voor de Duitsers. Maandenlang werd ze verhoord, maar er was geen concreet bewijsmateriaal tegen haar. Pas na maanden verhoren gaf Mata Hari toe dat zij de agent achter de schuilnaam H21 was. Uitgeput en op van de zenuwen had ze de Fransen het bewijs gegeven waar ze naar zochten. De militaire rechtbank in Parijs vond dat er voldoende bewijs was om Mata Hari in juli 1917 te veroordelen voor spionage. Ze werd veroordeeld tot de doodstraf, die op 15 oktober 1917 uitgevoerd is. Daarmee kwam er op 41-jarige leeftijd een tragisch einde aan Mata Hari's leven.

Wat was Mata Hari nou: een spion voor de Duitsers, voor de Fransen of een dubbelspion? Eigenlijk weten we dat niet echt. Er zijn weinig bewijzen bewaard gebleven die definitief kunnen zeggen of ze een spion was of niet.

De vorming van de mythe van Mata Hari begon al snel na haar dood. Het idee van een exotische danseres die als spion werkte, sprak veel mensen tot de verbeelding. Er zijn veel films gemaakt over het leven van Mata Hari, die haar imago als femme fatale alleen maar versterken. Daarvoor werden wel feiten verzonden of overdreven om het verhaal spannender te maken.

Haar leven en dood werden geromantiseerd en vaak afgebeeld als een tragische liefdesgeschiedenis. Een van de beroemdste verfilmingen van haar leven is de Hollywood-film uit 1931, met in de hoofdrol Greta Garbo. In deze film wordt Mata Hari neergezet als een spionne die verliefd wordt op haar Franse contactpersoon en uiteindelijk verraad pleegt omdat ze haar geliefde niet wil verliezen.

Het feit dat er in de afgelopen honderd jaar sinds de dood van Mata Hari films, boeken, theaterstukken en zelf een computerspelletje gemaakt zijn, bewijst de enorme populariteit van Mata Hari. Haar leven is misschien wel zo interessant omdat het zoveel verschillende gezichten heeft. Dieptepunten zoals haar ongelukkige huwelijk, tot hoogtepunten als danseres in Parijs en haar tragische einde. En ze was iemand die haar leven in eigen handen nam: ondanks de pech in haar leven heeft ze haar eigen carrière opgebouwd. En dat voor iemand die opgegroeid is in het doodnormale Friesland. Mata Hari blijft een fascinerende persoonlijkheid met een bijzonder verhaal.

Daarmee kom ik aan het einde van deze podcast. Een Beetje Nederlands wordt mogelijk gemaakt door de vrienden van de podcast. Ga naar de website om ook Vriend van de podcast te worden, en daarmee mij te steunen bij het maken van deze podcast. Bedankt voor het luisteren, ik hoop dat je een beetje Nederlands geleerd hebt en tot de volgende aflevering!